

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ VIII.

Олифантъ, Па. Середа 19-го Септембра 1900.

Число 35.

КАЛЕНДАРЬ.

Сентябрь.
19 С. Восп. чуда в. Каз. Мих.
20 Ч. Созантъ мѣс. (Прар. Рок.)
21 П. Рождество Пр. Дѣвы
22 С. Иоан. и Анна (Суб. пр. Возд.)
23 Н. 15. по Сом. Младодоры
24 П. Бондуръ пренод.
25 В. Автопомъ (Отг. Рок.)

ЗМѢСТЬ.

Водъ Редакци. — Справы „Союза“ — Переглядъ тыждневый. — Брешишь братку. — Давъ головни политичной партіи. — Доппен. — Кузь Грощъ и Василь. — Новинки. — Посмертій вѣсти. — Тато и сынь. — Фейлетонъ: Борба клясъ. — Дяччого робѣтничка организуотъ сѣ? — Для напихъ дѣтей. — Велчина. — Огодошени.

Водъ Редакци.

Просимо всѣхъ нашихъ довжниковъ, щобы чиме корше свои довги поплатили.

Календарь на р. 1901 выиде при копци того року и буде коштувати 50 цнт. вже зъ пересылкою. Буде се цѣквива книжка зъ многими образками. Хочемо въ томъ календарѣ помѣстити бизнесовой провѣдникъ всѣхъ нашихъ рускихъ бизнесменѣвъ. Тому кождый нашъ бизнесменъ най присылае \$1.25, а за те достае намъ даромъ календарь, де буде помѣщенный его адвертайзментъ. — Замсвленя и грошѣ можна высылати на адресу „Свободы“, Box 418, Olyphant, Pa.

Вже друкуеся „Руско-английска провѣдникъ“, (книжка до науки английскои мовы). Коштуе зъ пересылкою 50 центѣвъ. Грошѣ треба посылати напередъ.

БОРБА КЛЯСЪ.

Нависавъ Т. Покрива.

(Конецъ.)

Дальше страйкъ може бути зацепный або оборонный. Зачепный есть тогда, сли робѣтнички ставятъ фабрикантамъ новыя жаданя; а оборонный страйкъ, сли робѣтнички не жадають ничъ нового, лишь ставятъ въ оборонѣ до теперѣшнихъ условій працѣ або платнѣ, що фабриканты хочуть погорштити, або ставятъ въ оборонѣ своец заводской организации, до котрой фабриканты не позволяютъ имъ належати и хочуть еѣ въ той способъ уничтожити, або ставятъ въ оборонѣ несправедливо выделенного чи покривдженного товарища и т. д.

Бойкотъ. Робѣтнички, що спродаютъ свою працѣ предпріемцѣмъ, купуютъ водѣ предпріемцѣмъ товаръ, потрібный до жита. ивзакне сказавши суть консументамъ ихъ товарѣвъ. Отже мають ще одно оружіе противъ предпріемцѣвъ въ своихъ рукахъ — а то, що мають ихъ товарѣвъ та выробѣвъ не купувати. Таке вышывджене купованя ихъ товарѣвъ зве ся бойкотъ.

Слово бойкотъ походить водѣ прозвиска одного богатого дѣдича въ Ирландіи, капитана, що звавъ ся Бойкотъ. Того Бойкота такъ зненавидѣли люде задля его здрствя и вызыску, що въ цѣлой околици нѣхто не хотѣвъ ити до него на роботу, нѣхто не хотѣвъ ему ничъ продати. наеѣтъ воды подати або промовити, словомъ всѣ уникали его якъ якого прокаженного. Проте сли

какой предпріемца вызыскуе своихъ робѣтничковъ або не по людски зъ ними обходитъ ся, то загалъ робѣтничковъ може змусити его до уступствъ черезъ те, що жадеъ робѣтнички не купити у него ничъ. Розумѣеъ бойкотовати можна якогось предпріемцю с только, о сколько робѣтнички суть консументамъ его товарѣвъ. Примѣромъ фабриканта гарматы и канонѣвъ робѣтнички не могутъ бойкотовати, бо тыхъ товарѣвъ не купуютъ, але фабриканта чобѣтъ, тютюну, цекара, властителя бровару и т. д. можна.

Блокада — се частковый страйкъ полученый зъ бойкотомъ. Примѣромъ, сли робѣтнички застрайкуютъ въ одной робѣтнѣ и знаидуютъ собѣ роботу деинодѣ, а жадеъ иншой робѣтничкъ не пріймесь за работу въ той робѣтнѣ. Се есть блокада, а така робѣтнѣ зблокована.

Лакатъ — може вывязатися зѣ страйку оборонного. Сли фабриканты ставятъ робѣтничкамъ условия и твердо при нихъ стоять, а робѣтнички не хочуть на ти условия пристати, то выдѣляютъ всѣхъ робѣтничковъ зъ работы. Се радше есть страйкъ фабрикантовъ противъ робѣтничковъ и звесь лакатъ. Мин. року (1899) въ Давинъ тревалъ великій лакатъ колька мѣсяцѣвъ и скончавъ ся побѣдою робѣтничковъ, котры стали въ оборонѣ своихъ организаций. Фабриканты хапають ся часами той штуцки, щобы робѣтничковъ укарати або трошки уококорити, тогда за мыкають фабрики на якихъ колькавайцять день.

Организация заводова. Сли робѣтнички мають выйти побѣдниками зъ тыхъ рѣжныхъ борбъ, то мусять бути зорганизованы! Безъ организации не можъ и думати о побѣдѣ. Сли робѣтничка организация есть сильна, то робѣт-

ники часто безъ борбы и спокійно могутъ перепровадити свои жаданя, бо фабриканты боить ся ихъ тогда. Заводова организация днесъ есть потрібѣшша якъ дивѣшше, бо и фабриканты организуотъ ся проти робѣтничковъ, змовляючыся въ троесты, картелѣ и т. д. Рѣвно-жь, щобы здобутки, выборены тяжко робѣтничками въ борбѣ, були тревалы, мусить бути сильна робѣтничка организация заводова, котра пильновала-бъ, щобы предпріемцѣ не ломали заключеныхъ умовъ, не погоршвали условій працѣ, або не стягали платнѣвъ.

Борба политична.

Щобы выробити и зипевнити собѣ впливъ на праводавство и на выконане уставъ, робучій люде мусять провадити борбу политичну. Она полягае въ томъ, що люде публично высказуе свою волю (маніфестуе) зъ чимъ верховодяча верства мусать числитися. Волю свою высказуе робучій люде на: публичныхъ людѣвъ ихъ мѣти и гѣхъ (народныхъ вѣчахъ), на котрыхъ ставятъ ся резолюции, мѣстячй его жаданя, або за помочью демонстрацій — якъ примѣромъ часто уживанй публичай походы. Цѣлюе такихъ згромаждень, митинговъ и манифестаций есть: переперте якомъ користной уставы для люду або протестъ противъ намѣреного безправя на права чи интересы люду.

Однимъ зъ наострѣшшихъ средствомъ политичной борбы есть также страйкъ загалный або генеральнымъ званый. За помочью такого страйку робѣтнички въ Бельгій выборы собѣ право wyborche. Щобы щось подобного удало ся, то организация робѣтничка вже мусить бути дуже моцна.

Станъ касы „Союза“ зъ днемъ 31. августа б. р. такий:

Було въ касѣ	\$6789.13
За августъ	1484.87
Доходу:	\$8274.00
Розходу:	1011.68
Остатъ въ касѣ:	\$7262.32
Зъ того депозитѣвъ:	\$2162.54
Фондъ желѣзный	5165.85

Д. Пиръчъ
секретарь

Переглядъ тыждневый.

Минувшого Понедѣлка McKinley прійнявъ формально кандидатуру на президента и написавъ зъ сеп вагоды довжесте писемо, въ котромъ усправедливляе свое поступоване взглядомъ Порто Рико, Кубы и Филиппинскихъ островѣвъ, а зя разомъ твердитъ, що ренубляканска господарка причынилась до поднесеня „до робыту“ въ краю. — Въ Нью Йорку водбулась конвенция новон, такъ званон Национальной партіи, котра есть противна политичѣ McKinley-а и республиканѣвъ, а заразомъ боить ся Брайна и его сѣбѣла.

Въ Хиннахъ все ще нема жадного порядку. Однй державы хотять выцофати свои войска зъ Пекину и запросяти цѣсара и цѣсареву на зѣдъ до столицѣ — другой, особливо Нѣмечина суть сему противны. — Мѣжь тымъ деякы сфанатизованй Хинчички мордукотъ християнъ, а недавно, якъ доносятъ газеты, вбили 70 мисіонарѣвъ. — Цѣсаръ хиньскій назначивъ Ли Гунг-Чанга повномочникомъ для переговоровъ покоевыхъ зъ со-

Брешишь братку!

Якъ хто читае „славну“ словенску газету „Am. Sl. Noviny“, той певно вычитавъ въ номерѣ зъ дня 23. августа с. р. допись нѣбъ съ середны Пеннсилванія, подѣ заголовкомъ: „Povodny daris z Galicie.“ Змѣсть той премудрой базграивны такий:

„Такъ на угорской Русе, якъ и на галицкой — але. Причина тому Ляхи и жида (а мадрѣ нѣ? — Ред.) и самй Русины въ Галичинѣ, котры творять двѣ головны партіи. удержуе такй славный институтъ, якъ Ставропигію, Н. Дѣмъ и Общество Качковского. Она одна поддржуе „русского“ народнои духа и учить, що малорускй народъ братъ великоруского народа, ба и цѣлой Славянщины; не будѣ той „высокой и дуже интелігентной“ партіи, чема Русе и въ Галичинѣ. А друга партія то „українці“, що ихъ вынайшла Поляки, ихъ навчили говорити про самостояный малорускй народъ, сотворили для нихъ мову, запровадили въ школахъ чортѣвску фонетку, пообсаджали катедры и престолы епископскы Поляками, всьо спольщили. И слѣду по Русе не осталось бы, якъ бы не ти старорускй твердынь, якъ Ставропигія. Народный Дѣмъ и Общество Качковского. Та ще недавно, выстипило 300 академикѣвъ на вѣчу и давай-жежъ будонати Украинску Державу. Концевы выводы кончатъ ся поклономъ до бѣлого ба-

тошки царя, щобы вже разъ прійшовъ и зробивъ порядокъ, щобы вже разъ поклавъ таму такымъ беззакониямъ.“

Оно-бъ выпадало все переходити до порядку дневнои надѣ такими шпубличными таранпнами, однакъ, знаючи, що деякы напій люде читають ту газету, тай знаючи въ якѣй цѣли написана та злобно-брехлива допись — мы бодей коротко обовизавы ти брехнѣ опровергнути.

Що на галицкой Русе нема гаразду — се нѣчимъ незбита правда. Що той бѣдѣ винны жида, пляхта польска и правительство австрійске — се также фактъ. А що и самй Русины не мало винуватй своѣй власной бѣдѣ — не дасть ся заперечити. Але бѣда галицкихъ Русинѣвъ не выпльиве зъ того жерелъ, зъ якого выведитъ злобно дописуватель водѣ „Am. Sl. Novin“.

Щобы зрозумѣти добре галицко-русскй водносны, треба троха больше знати про сей край, про его исторію, его культурнй, экономичный и политичный водносны, якъ се знае той шпубличай дописуватель. Годѣ ту писати исторію Галичины — мы коротко пояснимо лашъ партийны водносны Русинѣвъ въ Галичинѣ.

Въ 1848 р. по знесеню панщины, Русины, головно духовенство, бо свѣтской интелігенциі тогда ще не було, проголосило на Голонвой Руской Радѣ, що народъ рускй жис и для него треба працювати. Это мова руска своя, якогъ писавъ Нв. Котляревскій, Маркиянь Шашкевичъ, Вагилевичъ, Го-

(Продовжене на другой сторони).

Въ краяхъ чи державахъ, де робѣтнички вже мають право wyborche, то найножиточѣшшою борбою политичною суть выборы, бо тогда робучій, маючи своихъ заступничковъ въ парламентѣ (думѣ державной), соймѣ та по другихъ институцияхъ, де куотъ законы, переносить майже всю борбу политичну тамъ на осудъ цѣлого свѣта. То-жь не дивваца, що и нашъ люде въ Австрій, маючи яке-такѣ лихе право wyborche, познавъ его значѣне для себе и стае до борбы wyborchoi зъ отвертными грудьми навѣтъ проти жадармскихъ багнетѣвъ, боронячихъ вызыскувачѣвъ, подѣ котрыми першій впавъ мученячою смертію за права люду бл. п. Стаеюкъ, хлопѣ, зѣ Станиславщина въ часѣ wyborѣвъ до парламенту австрійского р. 1897.

Однакъ зъ притискомъ ще разъ подносимо, що якъ въ борбѣ экономичной конечною есть организация заводова, такъ борбѣ политичной необходимою есть организация политична! Безъ организации не мыслима стала и користная борба.

П. 68

Въ борбѣ клясовой, такъ политичной якъ и экономичной, могучимъ оружіемъ въ рукахъ робучого люду есть праса (т. е. часописци, книжки, книжочки и т. д.) Праса для робучого люду есть тымъ, чимъ на войнѣ для арміи телеграфы, телефоны, баллоны, посланцѣ и т. д. Взагалѣ праса мае въ житю величезне значѣне, бо въ певной мѣрѣ керуе цѣлою суспѣльностею. Праса ворожа нише свое и боронитъ свои интересы, настрѣе людей прхильно до своихъ справъ, а часто послугуеся навѣтъ нападами та брехнею або фальшованемъ стану рѣчи. Отже праса ро-

Зь Irvine, Assa, Canada

До Канады все еще не перестают йти свѣжй емигранты зь Галичины и Буковины: идутъ цѣлыми сотками и мовь вѣвцѣ розбѣгають ся по канадйскихъ пустахахъ. Жалко дивити ся неразъ на тыхъ нещасныхъ, бѣдныхъ, покривденныхъ братѣвъ; страшно погадати, якй тортуры, яке горе мусѣли они переходити доки достались зь подь рывна на дощ т. з. до Канады! Гонене, перепоны, упокорене и здирство були ихъ щоденнымъ хлѣбомъ въ дорожѣ, а то остатне дае ся имъ наибольше водчувати. Здиравъ ихъ дѣдичъ на водходѣ за незаплатенй дрова и пасовиско, деръ арендаръ за старй довги, нотаръ за контракты и ителплѣ, староста, комисаръ и шасиръ за паспортъ, попы за метрики (котры ту на вѣщо не придатны), недчасъ вѣдъ же лѣзвизидею деръ рѣжнй кондукторъ и проводники, а въ Гамбургѣ уже (на останку) трохи не выдерли и душу... По портовыхъ мѣстахъ, рѣжнй корабельный агенты запечатуютъ все, здирють людей до рѣшты и они приѣздатъ до Канады безъ цента при душѣ, той мовь турецкй свѣтй. Гул часто-густо понадають черезъ се въ крайню бѣду, мусѣть терпѣти голодь и холодъ, сидѣти роками по мѣстахъ або чужихъ фармахъ и мѣрять пѣшки цѣлу Канаду здовжъ и впоперекъ, шукаючи зарѣбку.

Дивно, що нашй галицкй патриотъ, такъ мало дбають за тыхъ гѣднихъ пожалуваня выгнапцѣвъ, що не вышлють до Гамбургѣ хотъ сднго чесного чоловѣка, котрый опѣкувавъ бы ся ними, або що не порозумѣють ся хотъ зь однимъ чеснымъ агентомъ корабельнымъ.

Яковъ Мадий.

Кумъ Гриць и Василь.

Василь: — Не гнѣвайте ся вже кумцю на мене, бо мевѣ безъ васъ якось такъ осоружно, що сграхъ! Я сего тыждня трохи не казавъ ся, що не було зь кимъ поговорити. А все то черезъ тѣ собачй хрестины.

Гриць: — Не гуляй вѣ, то неправда. Редакторъ «Свѣта» терпять на такую хоробу, котру зовуть «гавкане на все, что нецаре-славне». Впрочѣмъ вѣнъ вѣ где не ходитъ, пасе въ Олдфордъ козы и вѣдъ вихъ достаетъ такй вѣдомости, якъ зятриване емиграци до Кливиды. о женячѣ австрийского цѣсаря, о танцѣхъ на вѣшномъ вечерку и т. п.

Василь: — Не буду вѣже, не буду. — бѣгме не буду! (Спѣвае).

Безъ кума сѣрко, тижко жити — Се весъ кумѣвскй прахъ; На зъ кимъ наитасъ, говорити — Хоть марно загубай... Безъ кума вѣтъ на чорна гада, Цинте у сиривъ грѣбъ. — Не знеседитъ насъ бѣлка, сварка; Безъ кума чорта зъльнъ... Кумовство, — лучаесть помыжъ нами, Оно подперло свѣтъ — И вѣтъ ту плачуть ся кумами Кѣвъ на вѣтъ, — мѣшь и котъ...

Василь: — Не буду вѣже, не буду. — бѣгме не буду! (Спѣвае).

Гриць: — О, славно, славно спѣвае! Где вы навчились сеи пѣснѣ?

Василь: — Якъ то где? Зь вашой газеты «Свободы».

Я вамъ ще красной заспѣваю, если розкажете, що було на вечерку въ Олифантѣ дня 11. с. м.

Гриць: — На вечерку було досытъ гарно: грали два театральнй кавалки, декламували спѣвали.

Василь: — Я самъ знаю, що въ недѣлю свято. Тѣ точки були въ програмѣ, але скажѣть менѣ, якъ всѣ вывазались зѣ своей задачѣ, хто якъ гравъ и чи много було людей?

Гриць: — Найлучше написались тѣ, котры грали «Лато на заручинныхъ» пп. Н. Арданъ, В. Фекула, Ив. Борухъ, Гр. Бубнякъ и Ки-сѣльовскй, а такожъ панѣ П. Гиза, Е. Фекула, А. Чичура и А. Сецѣва грали дуже добре. Досытъ добре выпали такожъ декламаци и дѣточа комедия «Край дармльдовѣ».

Найслабшою стороною вечерку були спѣвы, але коли возьме ся на увагу мале число спѣвачючихъ и бракъ голосѣвъ, то и се треба узгляднати. Взагалъ видно було, що комѣтѣ доклады всѣхъ силъ и працювавъ немало, щобъ вдоволити загаль. Людей була повна сая и многй при кѣнци допытывали ся, коли буде другй вечерокъ.

Василь: — А чи правда се, що на томъ вечерку помимо посту гуляли, якъ пишше редакторъ «Свѣта»?

Гриць: — Не гуляли вѣ, то неправда. Редакторъ «Свѣта» терпять на такую хоробу, котру зовуть «гавкане на все, что нецаре-славне». Впрочѣмъ вѣнъ вѣ где не ходитъ, пасе въ Олдфордъ козы и вѣдъ вихъ достаетъ такй вѣдомости, якъ зятриване емиграци до Кливиды. о женячѣ австрийского цѣсаря, о танцѣхъ на вѣшномъ вечерку и т. п.

Василь: — Хуба вѣнъ вѣдъ козѣлю цѣбераетъ телеграммы? Вѣ такѣмъ рачѣ той «Свѣтъ» не свѣтитъ и за порохно, а его редакторъ и самъ вже зичинае цапѣти.

НОВИНКИ.

Напоминайте на «Руско-Народный Домъ» Емиграци въ Америцѣ... Адресо: Mr. JOHN PARYLAK, 436 East 76 St., NEW YORK CITY, а адресомъ угадомѣю о томъ секретаря подъ адресою: Mr. K. KOSZCZOW, 102 MORRIS ST., JERSEY CITY, N. J.

Чесный Иванъ Парлякъ, знаный пирыый Русинъ нью-йоркскй, зобравъ кѣлькоро рускихъ дѣтей на горѣ мѣста и разомъ зѣ своими учить вже вѣдъ якогось часу по руски читати и писати. Дѣти зробили вже краснй поступъ. Се дѣло дуже похвальне и тамъ, де нема мѣщевыхъ рускихъ шкѣлъ, письменнй Русины самй повиннй учати дѣтей, а навѣтъ и старшихъ.

Французкй инженеръ Berlier оголосивъ свѣтовъ, що може зрѣбити подморскй тунель мѣжь Европою и Африкою. Если знайдуть ся люди, котры не пожалуютъ грошей на се, то будѣтъ мати на свѣтъ зновъ одно чудо больше, що здѣлавъ его розумъ людскй.

На озерѣ Мичиганъ розбивъ ся подчасъ бурѣ корабель Lawrence. Бѣало нимъ 50 особѣ и всѣ они, здае ся, потопились.

Угнѣвъ, мѣстечко въ пов. Рава Руска въ Галичинѣ, выгорѣвъ дня 25. августа с. р. Надъ 300 номерѣвъ, а мѣжь ними судъ, урядъ податковый, нотарѣятъ, згорѣли цѣлковито а такожъ и часть костела. Нужда крайна, бо се якъ разъ по самыхъ жнивяхъ. Цѣсаръ приславъ для погорѣльцѣвъ телеграфично 5000 коронъ.

Наибольшими мѣстами на свѣтѣ суть днесъ Лондонъ и Нью Йоркъ. Першй зъ нихъ числитъ 4,231,430, а другй 3,437,202 стальныхъ мешканцѣвъ. Щобъ ясвѣйше выразитъ ся, скажемъ, що оба тѣ мѣста мають разомъ такъ много населения, якъ цѣла Галичина и Буковина.

До цѣсарскихъ маневровѣ въ Галичинѣ стане сего року 170,000 войковѣ, 9000 коней и 300 гарматъ! Чи не шкода грошей на такую забавку.

Сынъ италйского министра, що обкравъ одну графиню и зѣостав за се за-судженый на 4 роки криминалу давъ завчасу ногамъ знати и находить ся теперъ въ Америцѣ.

Чотыри милѣ вѣдъ Syracuse, N. Y. потягъ перѣѣхавъ вѣзъ, въ котромъ находило ся 4 людей. 2 зъ нихъ сейчасъ зѣстали убиты, другй два вѣдѣлы покалѣчены.

Зъ Шаха, короля перскогого, Муцафередина, того року на выставѣ парижскѣй було много смѣху; якъ его дѣе запросили на обѣдъ, то вѣе стравы пальцами, коети кидавъ подѣ столъ, и всюду спѣзвѣвъ ся о кѣлькахъ годнѣ.

Теля зъ двома пѣсками народилось въ селѣ Зелевѣ, коло Кракова.

Страйкъ угларѣвъ въ Пенсильвни вже почавъ ся. Сподѣватись валежить, що вѣтъ шо роблятъ при твердѣмъ углю стануть якъ одень мужъ въ оборонѣ своихъ правъ. Бракъ угля всюды великй и цѣны идуть въ гору не лишъ въ Америцѣ, але навѣтъ въ Англии, Франци, Нѣмечинѣ и Росии. Если одже угларѣ потримають ся добре то можуть на дѣйти ся, що страйкъ выграють.

Межи три а пять ты сячъ людей згинуло въ наслѣдокъ страшной бурѣ въ Тексасѣ. Шо не зничавъ вѣтеръ, се зробила вода, що выступила зъ моря и залила мѣсто Galveston на кѣлька стѣпъ высоко. Трупы людей що погнули въ томъ нещастю пометали въ море, а коли вода назадъ на берегъ ихъ выкинула поскладали ихъ на великй кучѣ и понашляли, чтобы не кинула ся яка зраза. Около 100 людей пострѣляла полиция за се, що тѣ обкрадвали трупѣвъ, водрѣзвали имъ пальцы и уха зъ перетеними та кульчиками.

Безработнй нашй люде можуть достати роботу въ West Pawlet, Vermont. Напередъ треба написати до нашего чоловѣка. Mr. I. J. Azogushak, Box 184, West Pawlet, Vt.

Цѣна пшеницѣ въ Канадѣ подскочила значно въ гору. Давнѣйше бушель пшеницѣ стоялъ 45 до 50 центѣвъ, за те сего року же теперъ жадають за той самъ бушель 65 центѣвъ, а шо-жъ буде еще познѣйше подѣ зиму? Такъ само подорожѣла тамъ картофля, бо зѣстала сильно ушкоджена черезъ морозы, котры въ червню и липню навѣстѣли многй колонии.

Людоѣды на островѣ Tortugas, въ затоцѣ калифорнйскѣй, забили и зѣѣли 9 Американцѣвъ. Ете на початку юля выбрало ся было 12 людей на сей дикй островъ въ цѣль навукѣй. Дикуны, котры за мешкуюгъ его, не казали имъ зъ початку вѣчого, але коли туристы запустились въ лѣсы, кинулись на нихъ неспѣшнѣ, забили девятыхъ, унекли и зѣѣли зъ великимъ смакомъ, а тремъ позѣстальнымъ удалось утечи.

О. В. Миртякъ, бувшй парохъ въ Hazelton, Pa., вѣѣхавъ до краю на корабли Columbia, зъ Hamt. Am. линии. Его мѣсце занявъ о. Галько зъ McAdoo, Pa., котру то парохию о. Злоцкй зъ Гейзелтону администруе теперь тымчасово.

На холеру умерло въ одномъ тыжнѣ въ Инди 7,969 людей, але за се упали дощѣ и естѣ надѣя, що живы будуть лѣпшй и люде не будутъ зъ голоду умирати.

Дивна мода вышшла теперъ въ Парижѣ. После еи вымѣнѣвъ зачинають тамъ всѣ женщины хѣдити зъ пальцами. Въ Канадѣ за те мае ся рѣчь противно; тамъ всѣ мужчины ходять теперъ въ вельсонахъ. Лѣтною порою оявляе ся въ томъ краю такъ велике множество комарѣвъ, що въ мокрыхъ и лѣсенныхъ околидихъ тяжко показатись на свѣтъ безъ вельсона.

Рѣжнй заходять лишь та, що въ Парижѣ дѣлае мода, а въ Канадѣ конечность.

Около Тересвы, мармароской ст. крутятъ ся агенты, та намовляють людей до Бразилй.

Зухвалѣсть бѣомѣвъ въ окрузѣ Lackawanna дохонѣтъ вже до нечуваныхъ границѣ. Отъ 11. с. м. напали они въ Олифантѣ ч. Андрея Телена зъ Мейфилдъ. Па., перешукали кименѣ и забрала вѣдъ него троха дробныхъ грошей, тютюнь, цигара и т. п. а нарештѣ трутили его до потока. Щае естѣ велике, що вышлютъ цѣло зъ того бизнесу и шо большу суму грошей мавъ добре сховану.

Ванду фальшивникѣвъ розвѣтъ на великй мѣрозѣвъ подроблялй паневровй грошѣ выкрыла зновъ полиция въ Будапештѣ, на Угорщинѣ. Налезавъ до нею одень адвокатъ (же ся вѣнъ Фекете) и еще кѣлькихъ вызначнѣйшихъ особѣ.

На великихъ цѣсарскихъ маневрахъ, котры водбувають ся теперъ мѣжь Чехами и Моравиєю въ Австри, притрафилъ ся велике нещасте. Одна тяжка канона набита картечами, выстрѣляла сама зъ себе (експльдувала) въ наслѣдокъ чѣго чотыри войжы зѣстали збиты на мѣсци, а 18 естѣ тяжко покалѣченыхъ.

Принцесса Льюиза Кобурскя, дѣнька короля бельгийского и старша сестра Стефанй, б. жени архикнязя Рудольфа, паробила довжгу близько 4 милионы коронъ австр.; за убране вѣна на 700,000 коронъ. Би зроблено зъумапешною и замкнено до шпиталю.

Коща выправы армий американьской до Хинъ вывѣсиль 15 милионѣвъ долларѣвъ. Таки самй або и большй выдатки повесили другй державы, а все то стало ся черезъ брехливй вѣсти, котры подавали рѣжнй капиталистичнй газеты о хиньскихъ неспокояхъ. Вѣднй Хинцѣвъ будутъ змушени воддати сей довгъ зъ процентомъ.

Навѣтъ и акторы въ театрѣ, що зовесъ Turn Hall въ Buffalo, N. Y. застрайкували 8. с. м. Не достали они тыждневои заплаты, а якъ кажутъ, не хотѣтъ лишь граци для забавы, але бажали бы часами и попомѣсти.

Сынъ саского короля Максимилианъ, котрый по святывъ ся священничому званию, зѣостав замѣнонаый профессоромъ права каноничного на университетѣ фрибургскомъ въ Швейцарии. Кажуть, що королевичъ естѣ зъ того дуже задоволеный, бо буде въ станѣ зрѣбити собѣ власною працею на кавалокъ хлѣба. Не знати однакъ чи бувъ бы и тогда такъ радый якъ бы зѣоставъ народнымъ учителемъ въ Галичинѣ?

Лоша зъ людскою головою народило ся одному поселенцеву бразилйскому на вѣходной границѣ Параны. Се кара божа на насъ, сказала засумована родпна того поселенця, коли таке побачала. Въ кѣлька дѣвъ однако змѣнила свое переконане, бо якйсь подорожючий Англиецъ заплативъ имъ за те лоша 5 тысячь долларѣвъ.

Въ Нютавнѣ, Конн. замкнувъ трѣсть фабрику гумы и 1500 работничѣвъ зѣстало позбавленыхъ хлѣба.

Пѣвъ милова дѣтей ходитъ до публичныхъ шкѣлъ въ Нью Йорку. Видно, що цѣльнй свѣтъ горне ся те перъ до науки, только одень Русинъ боить ся взити до книжки и до газеты, бо мовлять, его бѣтько живъ, хотъ не бувъ цвѣсменнй, то пѣвѣнъ буде жити.

Минушой весны били ся парубки двохъ сусѣднихъ сѣлъ Дол. и Горѣшнѣи Словожнякы, спискою стол., въ наслѣдокъ чѣго одень зъ нихъ умеръ. Судъ засудивъ винныхъ на кару, а тѣ утѣкли до Америки.

Вынайшли богате жерело нафты въ Горномъ Комарнику, шарискою столицѣ.

Въ околицѣ Ганушовець, спискою столицѣ, нападють медведѣ на звѣрята и людей.

Въ Левочи, спис. ст., родина Ст. Маца отруналась грибами, але дѣкаръ завчасу давъ имъ раду.

Ветеклыи пѣсь покусавъ въ Михаловцяхъ, земпл. ст., 3 дѣтей.

Рускй бизнесмены, що не хотѣтъ дати оголопѣня до «Свободы», нехай не давають ся, що Русаны у нихъ не купуютъ, бо она идуть за тыхъ бизнесменѣвъ примѣромъ. Рѣвно жъ нашй брацтва повиннй дати до «Свободы» имя своего брацтва, предѣдателя и секретаря, и такожъ мѣсце где и часть колы водбувають ся митингы. Цѣна за такой оголопѣня дуже низька. Пишѣтъ до редакци а до вѣдѣаесть.

Агентами «Свободы» зъ правомъ колектованя грошей суть: Стефанъ Камуза, Jersey City, N. J. Иванъ Бурштганъ, Buffalo, N. Y. Василь Гришко, Northampton, Pa. Василь Гыляевскй, S. S. Pittsburg Pa. Алексй Шарпѣвъ, Shamokin, Pa. Яковъ Рудавичъ, Elmira Heights, N. Y. Петро Г. Рончюевскй, Troy, N. Y. Александръ Патрошъ, St. Louis, Mo. Г. Дзюбинскй, Plymouth, Pa. Левъ Монѣта, Lansford, Pa. Иванъ Котачикъ, Welter, Pa. Бѣсть Постулякъ, McAdoo, Pa. Дим. Вавько, Ansonia, Conn. Василь Рудко, Winnipeg, Man., Canada. Редакция.

Люде отямте ся! Не пѣйте, не сварѣть ся, не бѣтѣсь, не правуйтѣсь, не держѣть грошей по жидяхъ, не вѣстадите ся того, що вы Русины. Учѣть ся, читайте книжки и газеты, спомогайте своихъ, горнѣть ся до рускихъ организацй, не сторонѣть вѣдъ политики, а надъ все памятайте, що вы работнички, рускй работнички, а не жиднй газды п лучше ся зъ другимъ работничками до громады для вашого власного добра. Памятайте се добре, не лишъ днесъ, але всегда, иначе другй не будуть вѣсѣ мати за людей, але за дураковѣвъ, бортаковѣвъ, капустанй головы.

Посля послѣдного обрахунку мае Бостонъ 560,892, Сан Франциско 342,782, Болтиморь 508,957, Денверъ 133,859, Филадельфия 1,293,697 и Омага 102,555 мешканцѣвъ.

Где естѣ? Анна зъ роду Старукъ пошукуе своего мужа Алексея Гуратъ, зъ Воля гораньской, повѣтъ Горлицѣ. Она мешкае въ Троу, N. Y. Мужъ найагослосить ся на адресу: REV. N. DMYTROW, P. O. Box 30 — Troy, N. Y. X-10

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

Адамъ Лазоръ, родомъ зъ Львова, въ Галичинѣ, лѣтъ 27, членъ бр. св. Иоана Христителя и «Руско Народного Союза» въ Олифантѣ, упоконъв ся дня 14. септембра шо довѣтъ, тяжкой слабости. Небѣщникъ оставивъ жену и 4 дробныхъ дѣтей. Вѣчная ему память!

Тато и сынъ.

Ты скажашъ ся передомною на свою жѣнку? Послухай шо я тобѣ скажу зъ досвѣду о жѣнкахъ, а може больше не будеш на нихъ нарѣкати: — Кто неприятели поборе, е сильный; хто дасть собѣ раду зъ фальшивымъ прятелемъ, е быстрый, а хто зрозумѣе женщину, е розумный. — Сварити ся зъ жѣнкою, то якъ бы котъ за хвѣсть тягнути. Тягни котъ за хвѣсть, а котъ буде вырывать ся и наробить кривку, шо не вытримаешъ. — Кожда женщина гадае, шо въ капелюсѣ або гарномъ убраню красше выгладяе якъ безъ него. Кожда курка зъ чубкомъ такъ само. — Женщина подобна до павы, котра тогда подносѣтъ хвѣсть, коли на ню наибольше людей дивить ся. — Чѣго-жъ осле нарѣкаешъ? P 69

МИХАЙЛО БОСАКЪ, нотаръ публичный, носылае грошѣ -- продае шифарты. Вѣнъ мае такожъ гуртовнй складъ (wholesale) всякихъ напѣткѣвъ въ OLYPHANT, Pa. Краше зъ Олифанту и околицѣ не ходѣтъ до чужихъ поселятъ грошѣ до старого крам або купувати шифарты, бо все то може для васъ зрѣбити, вашъ знакомй, християнъ, Михайло Босакъ.

Помогайте на фондѣ школьного рускою могодженю въ Умеридѣ.

ДЛЯ НАШИХ ДѢТЕЙ.

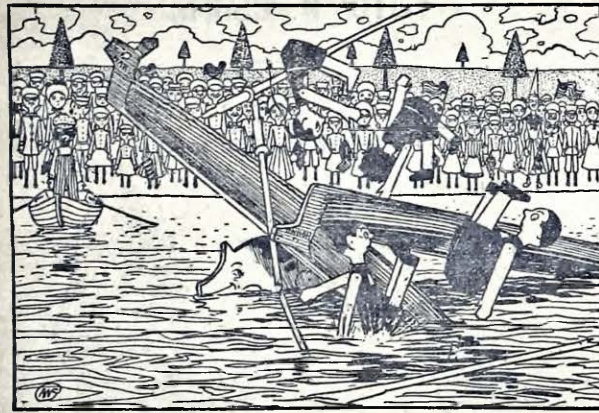
JOLLY JOBBERNOWLS HAVE A BOAT RACE

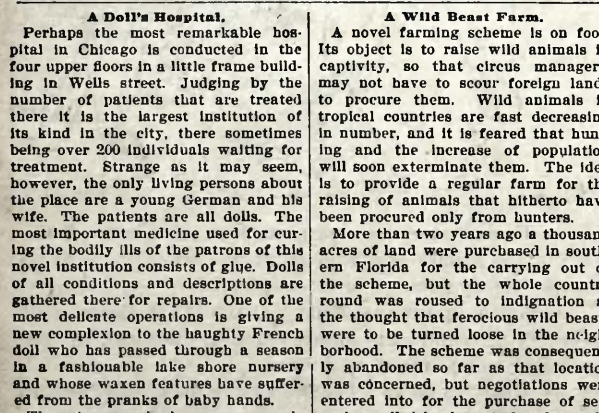
The Jobbernows, since at the shore so gay a day was spent, in hope of still another treat, were strangely diligent.

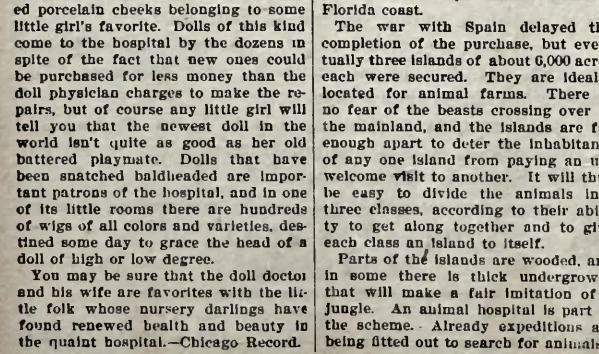
They practiced every day their stroke. Their diligence was fine. Each oarsman boasted blistered arms and dislocated spine.

The evening of the race came round, and on the river shores The Jobbernows and all their friends, dressed fine as commodores.

A Doll's Hospital. Perhaps the most remarkable hospital in Chicago is conducted in the four upper floors in a little frame building in Wells street.

A Wild Beast Farm. A novel farming scheme is on foot. Its object is to raise wild animals in captivity, so that circus managers may not have to scour foreign lands to procure them.

ВСЯЧИНА.

— Въ Ватерлу, Айовѣ, поставили наибольшу до сего часу фабрику, въ которой могутъ зрѣбати за одинъ сезонъ 7,500,000 пушокъ презервованой кукурудзы.

— Въ Австрій въ 1899 році уродило ся збѣжа о 55 милионѣвъ бушлатѣвъ (1 бушель має 36 1/2 літра) менше, нѣжъ въ 1898 р.

— Въ Хинахъ умирае рѣчно близько милионъ людей зъ голоду, помимо того, що тамъ рѣжъ родить ся три разы на рѣкъ.

— Въ Америцѣ суть т. зв. „Legal Aid Societies“ (товариства правной обороны) котры въ разѣ процесу платять адвоката, але лишь тогды, если сторона не вѣ станѣ сама заплатити.

— Американскій канонъ Гатмана есть наибольшимъ на свѣтѣ, бо есть 44 стѣпъ довгий и важить 59 тоунъ, стрѣлае грапатами (кулями) 2000 фунтовыми и то на 6 до 8 миль далеко. Въ кождѣмъ гранатѣ есть 600 фунтовъ мекрой бабовны.

— Наибольша глубина моря выносятся въ полудневѣмъ тихомъ океанѣ, близько острова Кермадекъ 9429 метрѣвъ, то есть майже повтора миль старокрасов.

РУСКИЕ КНИЖКИ МОЖНА ДОСТАТИ въ книгарнѣ русской читальнѣ им. М. Пашкевича. Адресъ: J. J. Ardan, Box 418, Ollyphant, Pa.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. Shenandoah, Pa.

Ик тѣлько злѣзъ зъ трену в Лисоні то зайді до Андрея Підберезьяка сейчасъ Бѣль дѣла по стрѣнѣ Adm's Exp. Office. — Се нашъ джентельманъ. Чѣмъ чи сто американскій. Нѣтъ таково вѣдѣль Лисоні нема. А голѣвъ, иді о вѣмъ кождого пошфарту.

Юліанъ Копястянскій (JULIAN KOPYCIANSKI) 424 Shamokin str. ШАМОКИНЪ, ПА.

Перворядный салонъ рускій. — Найлучшій напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмантово гатунку, горѣвки досконалы, цигара дуже добры. Спѣшитъ Братя Русины до своего братчика Юлька.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ Russian Mercantile Co. Ltd. — ВЪ — Shamokin, Pa. 327 Shamokin st.

Наибольшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеныи ще въ році 1889, а теперь побольшеный, украшений и на ново урядженый. Новый дѣмъ великій, красныи, котрыи компанія купила 1896 року за \$18,000 доказуе, що може компанічна работа. — Веѣ ро-зумныи Русины належать до топъ компаніи, купують зѣ своего власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обортае сторъ сумою \$2000. Заряджае нимъ: Теодоръ Федько

РУСКІЙ ШВЕЦЪ Игнатій Березякъ — робить — добры черевки тано. За роботу ручить. 516 E. Pine str., ШАМОКИНЪ, ПА.

ЧИ НЕ ЗНАСТЕ, ШО Сешанъ Митренко — жидъ — готель и галю на забавы на River str., вѣ ОЛИФАНТЪ?

Юрко А Прокоповичъ, поребнякъ, готельникъ, и Livery Stable. — Галя на митингъ и забавы, — 201 Jones Str., ОLYPHANT, PA.

НАЙЛУША ГРОСЕРНЯ вѣ Олифантѣ Ковальчыка и Осеняка на River Str. Хлопцѣ и жѣнки купуйте у нихъ а не пожалуете.

Першій, рускій салонъ и РЕСТАВРАЦІЯ ВЪ ПИТСБУРГѢ, ПА. АЛЕКСАНДРА ФЕДОРЧАКА.

Мѣе вѣтъ гаоний салунъ, де може достати лантѣвъ всакого рода, а при томъ утримуе реставрацію, де може достати всакого бѣжня. Салонъ Алекс. Федорчака подъ назв „народный готель“ есть при Carson Str. No 716 мѣжъ 7 и 8 улицею недалеко рускою церкви.

Dr. F. J. Meek Д-ръ МИКОЛАЙЧИКЪ Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкаръ-славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всаки педури сорѣвно и въ короткы часѣ. Особено невровнапый лѣкаръ въ сиравахъ цоложничихъ. Говорить по англійски, руски и польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора нашимъ Русинамъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ А. ГОЛУДА 38 Green str., JERSEY CITY, N. J.

Кождыи Русины маючы яку небудь потребу въ Нью-Йорку, чи въ околлицы, понавѣштъ вѣтунити до того готеля, бо тутъ достане наладорошый и шайтаный напитки всакого рода и пораду, де найлучше купиши шфкарту.

PATENTS C. A. SNOW & CO. PATENT LAWYERS. 2000 PATENTS PROCURED THROUGH THEM.

Йосифъ Пейко рускій ГОТЕЛЬНИКЪ — Cor. Commercial & Franklin Street — вѣ ШАМОКИНЪ, ПА.

Запрошуе веѣхъ Русинѣвъ до себе на свѣжѣ пиво и добру виску. Хотите добре забавити ся, идѣть до Пейки. Чекаешъ на „стриткару“, зайді до Пейки, а нѣколи не спѣзнити ся, бо она иде попри снѣмъ дверѣ.

Одень зъ наибольшихъ броварѣвъ вѣ Америцѣ. ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, ВЕЗЪ ВСАКИХЪ ПРИМѢШОКЪ. E. ROBINSON'S SONS, LAGER BEER BREWERY, 435 to 455 N. 7-th Str. SCRANTON, PA.

Иванъ Глова JOHN GLOWA (POSTMASTER) Excelsior, Pa. ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR. Всякыи потрѣбый рѣчѣ до жита, якъ такоже можна купиши убраня майнерскы и звчайны. Посылае такоже грошѣ до веѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

T. TALPASZ ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ — и — ГОТЕЛЬНИЧІЙ 246 Pearl Str. Shamokin, Pa. РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЪЯРНЯ. * TROMETTER'S * (Тромейтеръ) Cor. Rock & Sunbury str. SHAMOKIN, PA.

Добрыи вечеръ друже мой! — Добрыи вечеръ, свате! А куды такъ спѣшитѣ? — До Талпаша, брата! Шо за Талпашъ? Звѣди вѣтъ? — Та-же красныи нашъ милый — У него веѣ Русины — Покрѣпляютъ омыли... — Шо за бридла и ивѣзъ тамъ? — Обходитъ ся фаяно! — Обслужуе акъ братами! — Таньо надѣвчачно!

Купите книжки и газеты! Толстой. Воскресеніе. Романъ, 85 цнт. въ оправѣ \$1.35 Воскресеніе съ рис. въ 2 т. \$2.20 въ оправѣ 2.75 Жизнь и учение Ісуса 13 Что такое искусство 21 О борѣ съ зломъ 21 Финляндскій разгромъ Сборникъ 40 Студенческое движеніе 43 Сибирякъ. Студенческое движеніе въ Россіи 8 Забаровъ. О сожженіи оружія 16 Конференціи въ Гаагѣ 11 Голсъ. Права о библіи 31 Рабочее дѣло въ Россіи 17 Очерки изъ исторіи англ. раб. союзѣвъ 12 Что такое государственныи преступникъ 8 Листки Свободнаго Слова, Нр. 13 14 по 16 Свободная мысль. Нр. 4 и 5, 1899, Нр. 1-4 1900 по 11 Наказуныи Нр. 11-16 по 11 За почту платимо самъ. Адресуйте: А. Wasserman, 29 Clinton str. near Stanton str. NEW YORK, CITY.

РУСКА ВУЧЕРНЯ Игнатія Трохановскаго, на Second Str. в Мt. Carmel, Pa. Все свѣже и добре мясо, ковбасы, шинки, солонину и все можете купиши у своего руского бучера, а то по дуже низкой цѣнѣ. Розвозитъ все на часѣ, Хвалити богато не треба, бо добре само хвалитъ ся.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ ЗЪ УБРАНЕМЪ НА ЦѢЛЫЙ ОЛИФАНТЪ, ПА. Юрія Хилляка. Кто хоче мати добре и красне убранѣ, а ще до того за таныи грошѣ, то най иде куповати до Ю. Хилляка, по най не забуде взити и грошей въ собою, бо тамъ уеє cash. Продае вѣтъ такоже „шифкарты“ и посылае грошѣ до веѣхъ частей свѣта. — Идѣть до старого знакомого!

Гавриалъ Маллявъ Гуртовныи екладъ (Wholesale) 20 Market st. SHAMOKIN, PA.

Мае завѣсгды на екладѣ свѣжѣ, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвкахъ зъ найлучшыхъ броварѣвъ, горѣвки и лікеры найлучшого гатунку. Братя! затовляйте у своего!

O. Murdza & Bros 46. Second st. MT. CARMEL, PA. О. МУРДЗА и БРАТЯ. Сторъ зносотрѣнныи найлучшимыи товарами, спроважованыи кироствъ зъ ошторидныхъ складѣвъ. Живитъ вѣтъ майже веѣхъ Русинѣвъ въ Мt. Carmel. Продае такоже майнерскы одаги и посылае грошѣ до старого краю тано, точно, скоро и беспечно.

J. BOBKOWSKI ШЕДПРЕМЦЯ ПОХОРОНѢВЪ Вынаймасъ такоже „серчач“ на похорныи, хрестиныи и аселя по дуже низкихъ цѣнѣвъ.

Dr. John Szlupas 421 Penn. Ave. SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довольнаи практикѣдла ему способиость стати добрымъ лѣкарѣмъ. Лѣчить усѣбно всакого рода хоробы. Мае такоже свою власну антику, въ котрой выробляють ся дуже добрыи и пошчыи лѣкарства. Розмовитъ ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлой околлицы знаютъ добре Шлупаса.

Dr. S. Blumberg, 1716 Carson str. PITTSBURGH, PA.

Кождыи то знае, шо въ Америцѣ шукають за такимъ докторѣмъ, котрыи закончиъ свои науки въ старѣмъ краю. Д-ръ Блюмбергъ вивчиъ ся за лѣкаря на университетѣ въ Варшавѣ, а зложивши испитъ державный въ Филадельфіи, осѣвъ въ Питсбургу. Дуже добрыи докторъ. Розмовити ся можна по руски, нѣмецки, англійски и польски.

РУСКІЙ КРАВЕЦЪ. Вѣ Шамокінѣ, Па. меншкае рускій кравецъ ПЕТРО КУЗМИЧЪ, 146 Lincoln str. Робитъ вѣтъ всакой убраня мужскѣй складно и дешево. Кто у него замовитъ убраня, нѣколи того не пожалуетъ.